

використовують такі методи дослідження: абсолютний лінійний аналіз, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз.

Завдання аналізу фінансово-економічного стану підприємства може бути різними залежно від поставленої мети. Мета досягається на основі вивчення динаміки абсолютних та відносних характеристик та виділення наступних основних частин аналізу фінансово-економічного стану: аналіз балансу, аналіз активів та джерел їх формування, аналіз грошово-кредитної ситуації. Ліквідність та платоспроможність, аналіз фінансової стійкості та стійкості, аналіз операцій, аналіз фінансових результатів та рентабельності діяльності.

Важливо за результатами аналізу фінансово-економічного стану підприємства вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків чи покращення показників фінансово-економічного стану. Висновки та пропозиції щодо результатів аналізу мають стати основою для розробки заходів щодо вдосконалення маркетингової діяльності, які підвищать економічну ефективність компанії.

Відповідно, можна стверджувати, що оцінка фінансово-економічного становища об'єктивно може здійснюватися не через один показник, а через систему показників, які докладно і всебічно характеризують економічне становище підприємства.

Список використаних джерел:

3. Турило А. М. Визначення відмінностей у сутності й оцінці категорій «Економічний стан підприємства» і «Фінансовий стан підприємства». *Актуальні проблеми економіки*. 2010 № 7. С. 164-168.

4. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів вузів / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук – К.: Центр учбової літератури, 2012. 303 с.

5. Організаційний розвиток підприємства: фінансово-економічний аналіз стану підприємства. URL : <http://library.if.ua/article/28/1907.html>.

Вискарка Т. В.

провідний фахівець відділу
докторантури та аспірантури
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРАВОВИЙ ЗМІСТ ЕНДАВМЕНТ ФОНДІВ

Система освіти в Україні перебуває наразі на стадії значного перетворення, оскільки потрібно адаптуватися до нових міжнародних стандартів та змін, які відбуваються у нашій країні. Для забезпечення ефективної діяльності системи вищої освіти, що вимагає значних інвестицій (дослідницька робота, науково-технічні розробки, інтеграція у

національну та світову наукову спільноту), бюджетного коштів і коштів акумульованих як оплата за навчання стає недостатньо. Тому заклади вищої освіти мають використовувати альтернативні механізми наповнення власних бюджетів.

Одним з таких інструментів, що вже зарекомендував себе у світі, є формування та використання коштів ендавмент фондів, що надає можливість накопичення коштів для розвитку і розширення наукової та матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів, додаткового фінансування діяльності та запровадження інноваційних ідей [1, с. 82].

Ендавмент (англ. endowment) або сталий фонд – цільовий фонд, призначений для використання в некомерційних цілях, що створюється на основі благодійних внесків.

У розвинутих країнах ендавмент-фонди представляють потужний інструмент фінансування інноваційних освітніх програм, наукових досліджень. Найвідомішими є цільові фонди Гарвардського, Йельського, Принстонського та Стенфордського університетів.

У кожній країні існують свої унікальні особливості та моделі ендавмент фондів, проте загальна мета полягає в забезпеченні стабільного фінансування для підтримки важливих суспільних, освітніх та культурних ініціатив.

Ендавменти – це вид інвестицій, який використовується для фінансування діяльності організації або установи, зазвичай для благодійних, освітніх або культурних цілей. Можна виділити загальні ознаки ендавментів:

1. Довгостроковий характер: ендавменти зазвичай призначені для тривалого інвестування, з метою забезпечення стабільного джерела доходу в майбутньому.

2. Стабільність інвестиційного портфеля: ендавменти зазвичай розміщуються в широкому спектрі активів, які сприяють стабільному доходу і зменшенню ризиків.

3. Постійність виплат: доходи від ендавментів часто використовуються для фінансування конкретних цілей, і вони можуть бути виплачені періодично або за потреби.

4. Збільшення капіталу: у деяких випадках ендавменти можуть розраховуватися на збільшення капіталу за рахунок накопичення прибутку.

5. Призначення для благодійних цілей: більшість ендавментів призначені для фінансування благодійних, освітніх або культурних ініціатив.

6. Прозорість та управління: ендавменти зазвичай підлягають прозорому управлінню, а їх доходи та використання можуть бути об'єктивно оцінені.

7. Інвестиційна політика: інвестиційна політика ендавменту може бути визначена у статуті або регуляторному документі, і вона зазвичай

зорієнтована на досягнення довгострокових фінансових цілей.

В Україні діяльність ендавмент-фондів регламентується низкою нормативних актів, що лише фрагментарно регулюють питання створення і функціонування фондів. Поняття «сталий фонд (ендавмент) закладу вищої освіти» закріплено Законом України «Про вищу освіту» [2], і визначено як сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються закладом вищої освіти з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою.

Більш конкретно термін «ендавмент» визначено у Податковому кодексі України [3], як сума коштів або цінних паперів, які вносяться благодійником у банк або небанківську фінансову установу, завдяки чому набувач благодійної допомоги отримує право на використання процентів або дивідендів, нарахованих на суму такого ендавменту.

Можна визначити наступні ознаки ендавменту, що впливають із норм податкового законодавства:

1. формування основного капіталу виключно з коштів і цінних паперів, що благодійник вносить у банк або небанківську фінансову установу;

2. цільове призначення інвестиційного доходу (процентів і дивідендів, нарахованих на основний капітал) – надання цільової благодійної допомоги;

3. можливий строк надання і використання допомоги – понад 12 місяців, що не передбачено для інших видів допомоги;

4. обов'язок отримувача, який не використав кошти до закінчення такого строку, – сплатити податок на невикористану суму допомоги.

5. набувач не має права витратити або відчужувати основну суму такого ендавменту без згоди благодійника [4].

Відносно активів, що можуть використовуватися для формування та поповнення сталого фонду в Україні, то єдиного переліку нормативно не закріплено. Закон України «Про вищу освіту» закріплює право закладів вищої освіти отримувати майно, кошти і матеріальні цінності, зокрема будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби, від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, у тому числі як благодійну допомогу [2]. Проте Податковий кодекс України закріплює, що лише кошти або цінні папери можуть надаватися як благодійна допомога для формування ендавменту.

Схема організації діяльності фонду наступна: для формування фонду цільового капіталу благодійники надають кошти, далі фонд передає капітал у довірче управління відповідній структурі (органу, який створюється самим фондом, управлінській компанії тощо) при координації та контролі з боку відповідних органів як фонду, так і організацій, для підтримки яких він був створений. Прибуток від управління цільовим

капіталом передається повністю тим організаціям, для підтримки яких він був створений, а сам цільовий капітал залишається недоторканим.

В Україні досі не відбулося значного розвитку ендавмент-фондів, і в значній мірі це пов'язано із відсутністю чіткого правового регулювання. Загалом, в Україні назріла потреба прийняття окремого нормативного акту, що визначить правовий статус ендавмента, конкретизує учасників правовідносин у сфері створення і функціонування ендавмента, закріпить їх права і обов'язки, визначить порядок та умови створення ендавменту, порядок розподілу прибутку тощо.

Список використаних джерел:

1. Фокша Л. В., Амбражей О. А. Державно-приватне партнерство в сфері вищої освіти: можливості та альтернативи. Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії : матеріали міжнародної наукової конференції (Суми, 22 травня 2020 р.). Суми, 2020. С. 80–83.

2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. No 1556-VII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-183> (дата звернення: 04.04.2024).

3. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 No 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 04.04.2024).

4. Згама А. А. Ендавмент в Україні : правовий аспект. *Наукові записки міжнародного гуманітарного університету*. 2016. No 1. С. 34–36.

Вишня А. І.

здобувачка вищої освіти,
групи № 3-13
(Державний торговельно-
економічний університет)
Науковий керівник:

Тищенко Ю. В.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедр міжнародного,
цивільного та комерційного права
(Державний торговельно-
економічний університет)

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ЗАКОНУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ В МПрП

З метою з'ясування правового статусу фізичної особи, потребує дослідження колізійна прив'язка «особистий закон фізичної особи (*lex personalis*)». Для розкриття поняття, доцільно звернутися до доктринального визначення, при цьому варто зазначити, що немає такого